

Onderwijscentrum
Leijpark

*veerkrachtig onderwijs
voor SO en VSO*

Schoolondersteunings- Profiel (SOP)

Vastgesteld door Raad van Bestuur op 1 juni 2024

J.J. Hoekjen

Professor Stoltehof 1

5022 KE Tilburg

Inhoud

1.	Kern van het onderwijs, de ondersteuning en begeleiding	5
1.1.	Ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen.....	5
1.2.	De inrichting van het onderwijs binnen Onderwijscentrum Leijpark	6
1.3.	Maatwerk in ondersteuningsmogelijkheden	11
1.3.1	Hoeveelheid aandacht in en buiten de klas	11
1.3.2	Inzet van (ondersteunend) onderwijsmateriaal	13
1.3.3	De ruimtelijke omgeving	15
1.3.4	Onderwijsondersteunende expertise (verweven in het onderwijs)	16
1.3.5	Zorg en ondersteuning in samenwerking met externe instanties en samenwerkingspartners .	20
1.3.6.	Zorg in Onderwijs (Z.I.O.).....	20
2.	De begeleidings- en zorgstructuur	21
2.1.	Niveau 1: Preventieve zorg op het niveau van de klas	21
2.4.	Niveau 4: OPP aanpassen of doorverwijzen	22
2.4.1.	Veiligheid als basis voor leren en ontwikkelen (sociaal veiligheidsplan).....	22
2.4.2.	Begeleidings- en zorgplan	23

Voorwoord

Dit Schoolondersteuningsprofiel (kortweg SOP) beschrijft het ondersteuningsaanbod van Onderwijscentrum Leijpark. In het kader van Passend Onderwijs is iedere school verplicht een SOP op te stellen, dat deel uitmaakt van een dekkend onderwijszorgaanbod binnen een Samenwerkingsverband (SWV). Scholen moeten daarbij minimaal voldoen aan een door het SWV vastgesteld niveau van basisondersteuning dat is vastgelegd in het ondersteuningsplan. Naast deze basisondersteuning kan een school aspecten van meer intensieve of specialistische ondersteuning voor specifieke doelgroepen verzorgen. De school beschrijft ook deze ondersteuning in het SOP en deelt deze informatie met het SWV, maar vooral ook met de leerlingen, ouders en overige partners. Hiermee maakt een school duidelijk wat er ten aanzien van ondersteuning binnen het onderwijs van de school kan worden verwacht.

School

Onderwijscentrum Leijpark is een school voor Speciaal Onderwijs (SO) en Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en maakt vanwege haar specialistisch aanbod en regionaal voedingsgebied deel uit van meerdere samenwerkingsverbanden. Onderwijscentrum Leijpark vervult daarmee een regionale rol, werkt bestuurlijk nauw met hen samen en tracht zo goed mogelijk aan te sluiten bij de diversiteit aan werkprocessen binnen de verschillende samenwerkingsverbanden. In de opzet van het SOP kiest Onderwijscentrum Leijpark er daarom bewust voor de ondersteuning te beschrijven in de termen van de vijf IVO velden. IVO staat voor indicatiestelling vanuit onderwijsbehoeften en richt zich op de hoeveelheid aandacht in de klas, onderwijsmaterialen, ruimtelijke omgeving, expertise en tot slot op de samenwerking met externe organisaties. Bovendien beschrijft het de beschikbaarheid van extra voorzieningen en de borging van de extra ondersteuning in de school.

Leerlingen met een beperking

De leerlingen van Onderwijscentrum Leijpark zijn kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 20 jaar. Het zijn leerlingen die vanwege een (ernstige) functionele beperking behoefte hebben aan specialistische ondersteuning bij het leren en ontwikkelen op school. Het gaat om leerlingen met lichamelijke beperkingen, (ernstige) verstandelijke beperkingen, of een combinatie van beide, langdurig zieke leerlingen, leerlingen met ernstige meervoudige beperkingen, leerlingen met niet aangeboren hersenletsel, (NAH) en leerlingen met een psychische of leerlingen met psychosomatische of met (lichte) psychiatrische problematiek. Bij alle leerlingen is sprake van een (grote) zorgvraag, al dan niet in combinatie met een moeilijk te reguleren gedragsproblematiek als gevolg van deze beperkingen. Wij beschouwen de leerling vanuit het perspectief van kansen op ontwikkeling en hoe OC Leijpark aan deze ontwikkeling kan bijdragen. Iedere leerling die baat heeft bij dit perspectief, bieden we onderwijs en ondersteuning. De grensleeftijd waarop leerlingen de school verlaten ligt normaliter bij 20 jaar. In voorkomende gevallen is verlenging in de vorm van een aanvullend maatwerktraject mogelijk.

Onderwijs

Onderwijscentrum Leijpark stemt haar onderwijsaanbod af op de mogelijkheden en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. De school houdt daarbij rekening met een goede aansluitmogelijkheid op het regulier onderwijs en zoekt actief de samenwerking met reguliere vormen van onderwijs op. Onderwijscentrum Leijpark biedt geen volledig individueel onderwijs,

maar kiest bewust voor maatwerk binnen de groep. Daarnaast ondersteunen en adviseren gespecialiseerde leraren en therapeuten van Onderwijscentrum Leijpark leerlingen en leraren of docenten in alle vormen van basis-, voortgezet-, speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en leerlingen die langdurig in het ziekenhuis of (deels) thuis moeten (ver)blijven. Deze medewerkers van Onderwijscentrum Leijpark beschikken over specifieke kennis van motoriek, ziektebeelden, niet-aangeboren hersenletsel, onverklaarde lichamelijke klachten en specifiek op beperkingen aangepaste methodieken. De begeleiding is ook hier maatwerk en komt in samenspraak met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs tot stand.

Iedere leerling op weg helpen naar een kansrijke en gelukkige toekomst

Dat is waar Onderwijscentrum Leijpark voor staat. Om die ambitie waar te kunnen maken hebben we met ouders, leerlingen, het schoolteam en het managementteam verkend waar we in 2030 willen zijn. Het resultaat is een ambitieus, realistisch en haalbaar Koersplan. In de komende jaren werken we fasegewijs aan het realiseren van onze ambitie voor de lange termijn van zo'n tien jaar.

Dit schoolondersteuningsprofiel is vastgesteld door Raad van bestuur van Onderwijscentrum Leijpark d.d. 1 juni 2024

J.J. Hoekjen

Contactgegevens:

School : Onderwijscentrum Leijpark
Adres : Prof. Stoltehof 1, 5022 KE Tilburg
Telefoon : 013-5398850
E-mail : info@ocleijpark.nl
Website : www.ocleijpark.nl
Brinnummer : 02ZX

Onze ambitie voor de komende jaren

De ambities en dromen van onze leerlingen zijn ons kompas. Zij mogen bij ons zijn wie ze (willen) zijn en werken aan zaken die voor hen belangrijk zijn. Zij mogen daarvan leren wie ze zijn, wat ze kunnen en willen en waar ze nu en in de toekomst gelukkig van worden. Hoe we dat gaan doen?

Ambitie

Onderwijscentrum Leijpark is een Orthopedagogisch Didactisch Expertisecentrum waar onderwijs, specialistische (jeugd)zorg, revalidatie en dienstverlening samen komen. In de komende vier jaar werken we aan een flexibele, waarden gedreven organisatie waar de talenten van leerlingen vrij, zonder barrières en zonder grenzen tussen ontwikkelingsperspectieven tot bloei kunnen komen binnen een lerende gemeenschap waar je kunt zijn wie je bent en kunt worden wat je wilt en kunt.

Goed onderwijs is onze norm

De vraag ‘wat is goed onderwijs?’ begint met de vraag ‘waar is het onderwijs voor?’ Het gaat daarbij naar ons idee om méér dan leerlingen voorbereiden en kwalificeren voor de arbeidsmarkt en voor een zo zelfstandig mogelijk bestaan als toekomstige werknemer. Leerlingen zijn de volwassenen van de toekomst. We verbinden ons als onderwijsorganisatie dan ook bewust aan een belangrijke pedagogische opdracht: bijdragen aan de maatschappelijke en persoonlijke vorming van leerlingen. Daarom richt ons onderwijs zich naast Kwalificatie ook op de Socialisatie en Persoonsvorming. De maatschappij vraagt namelijk ook dat leerlingen gesocialiseerde burgers worden, die actief bijdragen aan onze samenleving. Het onderwijs van Onderwijscentrum Leijpark ondersteunt hen daarom bij het deel worden van een groter geheel. Het gaat hier om het ontwikkelen en aanleren van algemeen geldende normen en waarden. Om kansrijk en gelukkig te worden in wat je wilt gaan doen, moet je immers ook begrip hebben van de omgeving waarin je functioneert. Het gaat om de bijdrage die het onderwijs levert aan het vermogen van de leerlingen om zich onafhankelijk in denken en doen op verantwoorde wijze tot de maatschappij te verhouden. De regie over het eigen leven kunnen voeren is voor een deel van onze leerlingen niet vanzelfsprekend. Toch willen we ze daartoe allemaal aanmoedigen, passend bij ieders niveau. Het curriculum Sociaal-emotionele ontwikkeling, burgerschap en dat van de levensdomeinen Wonen en Vrije tijd spelen daarbij een belangrijke rol. Niet alleen om te groeien, maar ook om tot een mate van zelfbegrenzing te komen. We beschouwen de school als een oefenplaats en het onderwijs aan onze leerlingen als een katalysator naar de samenleving.

De vijf kernwaarden van ons onderwijs

Onze doelgroep bestaat uit leerlingen die in talenten en mogelijkheden sterk van elkaar verschillen. Dat stelt hoge eisen aan onze organisatiecultuur en het organisatieklimaat. De volgende vijf kernwaarden zijn bepalend voor ons ethisch kompas en onze identiteit:

- Veerkracht
- Respect
- Kansrijk
- Samen
- Plezier

1. Kern van het onderwijs, de ondersteuning en begeleiding

1.1. Ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen

Zoals in de inleiding beschreven staat zijn de leerlingen van Onderwijscentrum Leijpark kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 20 jaar. Het zijn leerlingen die vanwege een (ernstige) functionele beperking behoefte hebben aan specialistische ondersteuning bij het leren en ontwikkelen op school. Het betreft hier ondersteuningsbehoeften vanwege fysieke, cognitieve, zintuigelijke en/ of communicatieve beperkingen. Deze beperkingen kunnen ook in combinatie voorkomen en hebben vaak een samenhang met ondersteuningsbehoeften op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling.

- **Fysiek:**
  - Chronische ziekte/ langdurig ziek;
  - Lichamelijke beperkt;
  - Meervoudige beperkt;
  - Ernstig meervoudig beperkt.

- **Cognitief:**
  - Normaal begaafd;
  - Moeilijk lerend (matig begaafd);
  - Zeer moeilijk lerend (zwak begaafd);
  - Zeer ernstig verstandelijke beperkt.

- **Zintuiglijk:**
  - Taalontwikkelingsstoornissen;
  - Spraakontwikkelingsstoornissen;
  - Communicatieve beperking;
  - Auditieve beperkingen(gehoorproblemen, doofheid);
  - Visuele problemen (slechtziendheid)

- **Sociaal/ emotioneel**
  - Internaliserende gedragsproblemen;
  - Lichte psychiatrische stoornissen, waaronder autismespectrumstoornissen(ASS).

Er is bij de leerlingen van Onderwijscentrum Leijpark sprake van een (grote) zorgvraag, al dan niet in combinatie met een moeilijk te reguleren gedragsproblematiek als gevolg van hun beperkingen.

Hierbij kan naast de hier genoemde gebieden eventueel ook sprake zijn van ondersteuningsbehoefte(n) op het gebied van lichte psychiatrische problematiek.

We bieden bovendien specifiek ondersteuning voor leerlingen met Niet-Aangeboren Hersenproblematiek (NAH) en Onverklaarde lichamelijke klachten (OLK).

Alle leerlingen binnen het (voortgezet) speciaal onderwijs dienen in het bezit te zijn van een geldige Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) van het Samenwerkingsverband (SWV) waartoe een leerling behoort. Op basis van alle ondersteuningsbehoeften van het kind beoordeelt een commissie van het SWV de categoriehoogte van een TLV. We onderscheiden de categorieën laag, midden of hoog. De ondersteuning die de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs biedt, is gebaseerd op de ondersteuningsbehoefte(n) en daaraan gekoppeld de extra bekostiging vanuit het SWV. De concrete uitwerking daarvan leest u in paragraaf 1.3.

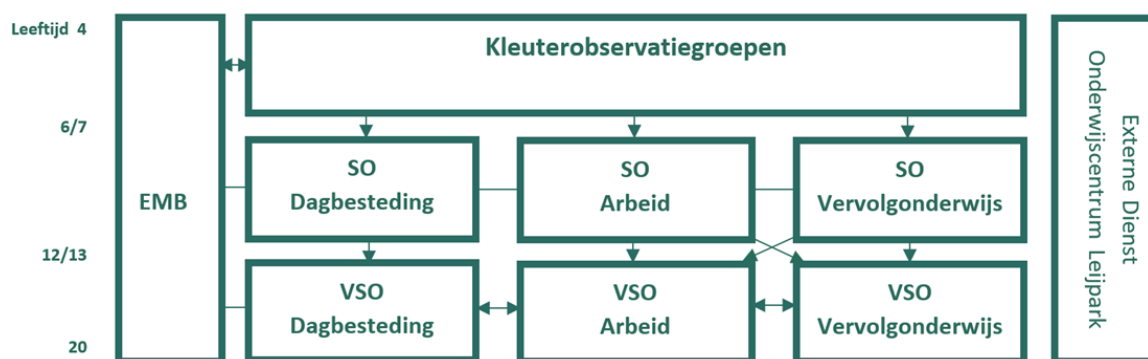
1.2. De inrichting van het onderwijs binnen Onderwijscentrum Leijpark

Met al onze leerlingen gaan we voor eenzelfde doel: wij willen hen zo goed mogelijk voorbereiden op hun vervolgbestemming en de samenleving. Om alle leerlingen het bij hen passende onderwijs te kunnen bieden werken we binnen Onderwijscentrum Leijpark met leerroutes. De leerroutes en bijbehorende leerdoelen zijn voor wat betreft de kernvakken gelinkt aan dat wat leerlingen - gelet op hun uitstroomprofiel en/of niveau van hun uitstroombestemming - moeten kennen en kunnen.

Voor iedere leerling stellen we een ontwikkelingsperspectiefplan op (OPP). Hierin staat op basis van de individuele ontwikkelingsmogelijkheden onder andere de leerroute en het te verwachten uitstroomprofiel beschreven. Het doelgroepenmodel van de Sectorraad GO (Gespecialiseerd Onderwijs) is binnen Onderwijscentrum Leijpark richtinggevend bij het plaatsen van leerlingen in een leerroute en in de daarbij behorende leerlijnen.

We werken met drie wettelijk bepaalde uitstroomprofielen: Dagbesteding, Arbeid en Vervolgonderwijs. Deze zijn georganiseerd binnen onderwijsafdelingen, te weten:

- **EMB** (ernstig meervoudig beperkte leerlingen) voor leerlingen van 4 t/m 20 jaar
- **SO** (Speciaal Onderwijs) voor leerlingen van 4 t/m 12-13 jaar
  - Kleuterobservatiegroepen
  - SO Dagbesteding
  - SO Arbeid
  - SO Vervolgonderwijs
- **VSO** (Voortgezet Speciaal Onderwijs) voor leerlingen van 12-13 t/m 20 jaar
  - VSO Dagbesteding
  - VSO Arbeid
  - VSO Vervolgonderwijs (Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs/VMBO)

Onderwijsafdeling EMB

EMB staat voor Ernstig Meervoudige Beperking. EMB-leerlingen (4 tot en met 20 jaar) zijn leerlingen met een combinatie van een (zeer) ernstige verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking en/of bijkomende stoornissen. Voor leerlingen met een dergelijk complexe problematiek is naast extra ondersteuning in het onderwijs ook extra zorg nodig. Voor deze leerlingen is de EMB-leerlijn ingericht (leerroute 1 en 2 uit het doelgroepenmodel). We werken binnen deze leerroute met leerlingen toe naar belevings- en/of taakgerichte dagbesteding als uitstroombestemming.

Onderwijsafdeling SO

SO staat voor Speciaal Onderwijs. Deze afdeling is bestemd voor leerlingen van 4 jaar tot en met 12-13 jaar. We onderscheiden:

- **SO Kleuterobservatiegroepen**

In de kleuterobservatiegroepen bieden we onderwijs aan leerlingen in de leeftijd van 4 tot en met 6-7 jaar functionerend op gemiddeld basisschoolniveau, moeilijk lerend of zeer moeilijk lerend niveau. Deze groepen bestaan uit leerlingen die het reguliere onderwijs (nog) niet kunnen volgen vanwege een ondersteuningsbehoefte op fysiek/medisch gebied al dan niet in combinatie met een ondersteuningsbehoefte op het gebied van leren en ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag of communicatie. De kleutergroep is een observatiegroep. Het doel binnen onze kleutergroepen is zicht krijgen op de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling. Het onderwijs is er bij uitstek op gericht doelgerichte leerprocessen op gang te brengen die de ontwikkeling van leerlingen stimuleren. Daarnaast is de kleuterperiode ook een diagnostische periode. In deze periode willen we ontdekken hoe we de belemmeringen die het leren en de ontwikkeling in de weg (kunnen) staan, het beste kunnen compenseren en/of ondersteunen. De verschillen in ontwikkelingsleeftijd en ontwikkelingsmogelijkheden tussen de leerlingen in de deze groepen kunnen heel groot zijn. Er is dan ook sprake van een gedifferentieerd onderwijsaanbod dat zich richt op een beoogd niveau bij overgang naar groep 3. De beoogde leerroute nemen we op in het OPP.

- **SO Dagbesteding**

In deze groepen bieden we onderwijs aan leerlingen in de leeftijd van 6-7 tot en met 12-13 jaar. Het uitstroomprofiel dagbesteding is bestemd voor leerlingen met een lichte tot matige verstandelijke beperking, al dan niet in combinatie met motorische/medische problematiek en/of een grote zorgvraag ten gevolge van ernstige en complexe lichamelijke of functionele beperkingen, waardoor ze in sociale redzaamheid beperkt zijn. Leerlingen met het uitstroomprofiel Dagbesteding volgen leerroute 2, 3 of 4. De leerlingen stromen door vanuit SO naar VSO.

- **SO Arbeid en SO Vervolgonderwijs**

Het onderwijs van de afdeling SO richt zich naast bovenstaande doelgroep op leerlingen van 6-7 tot en met 12-13 jaar met het uitstroomprofiel Arbeid en het uitstroomprofiel Vervolgonderwijs. Het uitstroomprofiel Arbeid is bestemd voor leerlingen met een lichte verstandelijke beperking tot lage begaafdheid; het uitstroomprofiel Vervolgonderwijs is bestemd voor leerlingen met een lage tot (boven) gemiddelde begaafdheid. De groepen leerlingen uit Arbeid en Vervolgonderwijs verschillen in cognitieve mogelijkheden maar hebben een aantal gemeenschappelijke kenmerken. Zo is bij beiden vaak sprake van motorische/medische problematiek en/of een grote zorgvraag als gevolg van complexe lichamelijke of functionele beperkingen, al dan niet in combinatie met een moeilijk te reguleren gedragsproblematiek. Deze leerlingen volgen binnen hun ontwikkelingsmogelijkheden een aangepast programma via leerroute 4, 5, 6 of 7 dat gericht is op de eindtermen van het primair onderwijs. De leerlingen stromen door vanuit SO naar een vorm van regulier voortgezet onderwijs (VO) of VSO.

Afdeling Speciaal Onderwijs

Leerroute	1/ 2-	2	3	4	5	6	7
Uitstroom-Bestemming	Belevings-gericht	Taakgericht en activerend	Arbeids-matig	Praktijk onderwijs	Praktijk onderwijs VMBO-BB	VMBO-KB VMBO-GT	HAVO VWO
Uitstroom-profiel	Dagbesteding			(Beschutte) Arbeid	Arbeid/ Vervolgonderwijs	Vervolgonderwijs	

Onderwijsafdelingen VSO

VSO staat voor Voortgezet Speciaal Onderwijs. Deze afdelingen zijn bestemd voor leerlingen vanaf 12-13 jaar tot en met 20 jaar. We onderscheiden VSO Dagbesteding, Arbeid en Vervolgonderwijs (VMBO).

- **VSO Dagbesteding**

Het uitstroomprofiel Dagbesteding is bestemd voor leerlingen met een lichte tot matige verstandelijke beperking, al dan niet in combinatie met motorische/medische problematiek en/of een grote zorgvraag ten gevolge van ernstige en complexe lichamelijke of functionele beperkingen, waardoor ze in sociale redzaamheid beperkt zijn. Leerlingen met het uitstroomprofiel Dagbesteding volgen leerroute 2 of 3. Vanuit de afdeling VSO stromen leerlingen van leerroute 2 door naar een taakgerichte dagbestedingsvorm en leerlingen van leerroute 3 naar een arbeidsmatige dagbesteding. Als voorbereiding op de praktijk maakt een vorm van stage deel uit van het onderwijsaanbod in dit uitstroomprofiel.

- **VSO Arbeid**

Het uitstroomprofiel Arbeid is bestemd voor leerlingen met een lichte verstandelijke beperking tot lage begaafdheid, al dan niet in combinatie met motorische/medische problematiek of functionele beperkingen. Leerlingen met het uitstroomprofiel arbeid volgen leerroute 4 of 5. Het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel bereidt leerlingen voor op een baan op de arbeidsmarkt. In beginsel is onderwijs in het Arbeidsmarktgericht profiel, eindonderwijs. Feitelijk gaat het om leerlingen die niet in staat zijn een startkwalificatie te halen, maar die wél kunnen werken in functies onder het niveau van de assistent-opleiding op mbo-1-niveau. Als voorbereiding op de praktijk is stage in dit uitstroomprofiel verplicht.

Om hun kansen op de arbeidsmarkt of in het maatschappelijk veld te vergroten bieden wij leerlingen met het arbeidsmarktgerichte profiel de mogelijkheid certificaten te behalen. Hierbij maken we onderscheid tussen praktijkgerichte certificaten en meer theoretische certificaten. Met name de praktijkgerichte certificaten winnen aan waarde als zij door de betreffende branche erkend zijn. Daarnaast stellen we leerlingen in de gelegenheid om theoretische (deel)certificaten te behalen voor algemene vakken als Nederlands, rekenen en Engels. Daarmee kunnen leerlingen immers laten zien dat ze op dat gebied aantoonbaar vaardig zijn. Het IVIO-Examenbureau is voor ons de uitvoerder van deze examens.

Leerlingen in de uitstroomprofielen arbeid en dagbesteding van het VSO hebben wettelijk het recht om hun schoolloopbaan af te kunnen ronden met een [schooldiploma](#). Dit schooldiploma geeft deze doelgroep de erkenning die zij verdienen en zorgt voor meer kansengelijkheid in het onderwijs. Met het schooldiploma kunnen de leerlingen aantonen welke resultaten zij tijdens hun schoolloopbaan hebben behaald en het voortgezet speciaal onderwijs afronden. Het diploma geeft geen instroomrecht in het vervolgonderwijs en heeft dus ook geen civiel effect. De civiele waarde zit in de resultaten die de leerling heeft behaald, de erkenning voor de leerling en de ouders en de herkenbaarheid van de verschillende onderdelen voor de arbeidsmarkt of dagbesteding.

De wettelijke regeling beperkt zich tot het voorschrijven van de verplichting dat het bevoegd gezag een (examen)reglement moet opstellen, maar laat de school vrij in het regelen van de inhoud daarvan. De enige wettelijke eis is dat het portfolio waarin de behaalde resultaten van de leerling zijn opgenomen, onderdeel moet uitmaken van het schooldiploma.

De uitwerking van het reglement van Onderwijscentrum Leijpark is gebaseerd op het model dat de expertgroep van Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs ontwikkelde.

- **VSO Vervolgonderwijs (VMBO)**

De afdeling VSO vervolgonderwijs (VMBO) is de diplomagerichte leerroute van het vso met als uitstroomprofiel Vervolgopleiding en bestemd voor leerlingen met een lage tot (boven) gemiddelde begaafdheid. Deze leerlingen volgen leerroute 6. De meeste leerlingen stromen na het behalen van het diploma door naar het middelbaar beroepsonderwijs (MBO); een enkele leerling maakt de overstap naar de bovenbouw van hoger algemeen vormend onderwijs (HAVO). Onderwijscentrum Leijpark verzorgt de volgende drie leerwegen

1. De leerweg basisberoepsgericht.
2. De leerweg kaderberoepsgericht.
3. De gemengde en theoretische leerweg.

Het onderwijsprogramma en examens binnen VSO-Vervolgonderwijs (VMBO)

Op 1 augustus 2016 zijn in het vmbo nieuwe profielen ingevoerd. Op Onderwijscentrum Leijpark is gekozen voor het profiel Economie en Ondernemen. De leerlingen doen examens in algemeen vormende vakken (avo-vakken) en beroepsgerichte vakken behorend bij dit profiel. De leerlingen volgen de lessen en krijgen ondersteuning en begeleiding van eigen (vak)leraren / docenten binnen Onderwijscentrum Leijpark. Ook de toetsen vinden plaats binnen onze school. Onderwijscentrum Leijpark mag echter zelf geen examens afnemen. Daarom zijn we voor wat betreft de diplomering een samenwerking aangegaan met scholengemeenschap 2College Durendael te Oisterwijk, een reguliere school voor voortgezet onderwijs met een VMBO-afdeling. De leerlingen van Onderwijscentrum Leijpark doen als extraneus examen via Durendael. De leerlingen ontvangen bij slagen dus een VMBO-diploma van 2College Durendael.

Leerlingen die onvoldoende mogelijkheden hebben om een volledig VMBO-diploma te behalen, kunnen een maatwerktraject volgen gericht op deelname aan het Staatsexamen voor één of enkele examenvakken. Bij slagen ontvangen deze leerlingen een deelcertificaat.

Afdeling Voortgezet Speciaal Onderwijs

Leerroute	1	2-	2	3	4	5	6
Uitstroom-Bestemming	Belevingsgericht		Taakgericht en activerend	Arbeidsmatig	Beschut werk	Reguliere Arbeid / MBO Entree	MBO 2/3/4 havo
Uitstroom-profiel	Dagbesteding				(Beschutte) Arbeid	Arbeid/ Vervolg-onderwijs	Vervolg-onderwijs

Observatieklas Niet-Aangeboren Hersenletsel (NAH) & PIJN

De observatieklas NAH & Pijn is een observatieklas voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 12 t/m 20 jaar, waar onderwijs gevolgd kan worden op maximaal VMBO GL niveau. De Observatieklas NAH & Pijn binnen Onderwijscentrum Leijpark, is een samenwerkingsconcept onderwijsbegeleiding en revalidatie, zodat kinderen met NAH en/of Pijnproblematiek en specifieke daarbij passende leerproblemen in de combinatie Onderwijscentrum Leijpark, Siza en Libra Revalidatie & Audiologie, onderwijs kunnen volgen.

Op basis van observatie, diagnostiek en begeleiding krijgt de leerling een advies over onderwijsbelasting en onderwijsmogelijkheden. Dit maakt een terugkeer naar school mogelijk, eventueel met aanpassingen, zoals meer tijd voor toetsen en extra rustmomenten. Doorstromen naar beroepsonderwijs, dagbesteding of werk kan ook tot de doelen behoren.

1.3. Maatwerk in ondersteuningsmogelijkheden

We beschrijven in deze paragraaf de ondersteuningsmogelijkheden van Onderwijscentrum Leijpark mede aan de hand van de vijf velden van het IVO (Indiceren Vanuit Onderwijsbehoefte). Deze zijn:

1. Hoeveelheid aandacht/handen in en buiten de klas.
2. Inzet van (ondersteunend) onderwijsmateriaal.
3. De ruimtelijke omgeving.
4. Onderwijsondersteunende expertise, verweven in het onderwijs.
5. Zorg en samenwerking met externe organisaties.

1.3.1 Hoeveelheid aandacht in en buiten de klas

Op basis van de ondersteuningsbehoefte(n) van een leerling geeft het samenwerkingsverband waar de leerling onder valt een passende toelaatbaarheidsverklaring (TLV) af. Men onderscheidt hierbij de drie categorieën laag, midden of hoog. Onderwijscentrum Leijpark hanteert in grote lijnen de volgende uitgangspunten gekoppeld aan een categorie:

- **Toelaatbaarheidsverklaring categorie laag**

Leren en ontwikkelen

De leerling is in staat zich te ontwikkelen in een groep van 10 tot 14/ 15 leerlingen, met een leerkracht en regelmatige assistentie (structureel op een aantal momenten per week, maar niet-permanent) op onderwijskundig gebied en beperkte ondersteuning bij ADL-activiteiten (aansturing bij aan en uitkleden, ondersteuning bij toiletgang en eten).

De leerling is in staat zelfstandig activiteiten uit te voeren met behulp van aansturing op afstand en kortdurende individuele instructie. De leerling is in staat groepsgewijs leerstofaanbod op te nemen.

Sociaal- emotionele ontwikkeling

De leerling voelt zich veilig en functioneert adequaat met toezicht op afstand. De leerling is aan te sturen door een coachende en/of stimulerende houding van de begeleiding. De leerling is in staat in een groep sociale vaardigheden te leren. De leerling heeft begrip of is leerbaar op het gebied van sociale interacties en emoties. De leerling is in staat om zelfstandig of samen met begeleiding tot een oplossing te komen.

Communicatie

Communicatie vindt doorgaans plaats middels gesproken taal (eventueel ondersteund door algemene picto's). De leerling is in staat zijn eigen behoeften doelmatig en doelgericht duidelijk te maken, zonder dat de ontvanger specifieke (voor)kennis of vaardigheden nodig heeft.

Fysieke en medische ondersteuning

Fysieke en medische ondersteuning is op afroep beschikbaar. Ziekte, fysieke en/of zintuiglijke beperkingen leiden over het algemeen niet tot grote problemen in het dagelijks functioneren.

- **Toelaatbaarheidsverklaring categorie midden**

Leren en ontwikkelen

Een kleine groepsgrootte van 8 tot 12 leerlingen is in de meeste gevallen noodzakelijk, begeleid door een leerkracht, regelmatig of continu ondersteund door een assistent. De leerling heeft voortdurend of regelmatig (meerdere momenten per dag) individuele ondersteuning nodig op onderwijskundig gebied en/of ADL-activiteiten. Deze ondersteuning is noodzakelijk om tot ontwikkeling te komen. De leerling is onder begeleiding in staat deels zelfstandig activiteiten uit te voeren, waarbij de aansturing nabij dient te zijn op basis van gestelde regels en gemaakte afspraken. Kortdurende groepsgewijze instructie is mogelijk, bij de verlengde instructie (herhaling) en de verwerking is individuele begeleiding noodzakelijk. De ontwikkeling van de leerling laat op één of meerdere ontwikkelingsgebieden (forse) achterstand zien of heeft dermate veel ondersteuning nodig om leeftijdsadequaat te functioneren.

Sociaal- emotionele ontwikkeling

De leerling heeft voortdurend of regelmatig (sturende) begeleiding nodig om de omgeving te kunnen begrijpen en tot juiste keuzes te komen. Ingrijpen en bijsturen door volwassenen, evenals het samen zoeken naar oplossingen is noodzakelijk. De leerling heeft beperkt begrip en is beperkt leerbaar op het gebied van sociale interacties en emoties. Het aanleren van sociale vaardigheden en reguleren van emoties vraagt veel individuele aandacht en herhaling. Het generaliserend vermogen van de leerling is minimaal. Duidelijke grenzen en structuur zijn noodzakelijk om de omgeving voorspelbaar en veilig te houden. Doorgaans is toezicht nodig. Specifieke kennis van de leerling is noodzakelijk om de leerling adequaat te kunnen begeleiden.

Communicatie

In de meeste gevallen communiceert de leerling in beperkte mate middels gesproken taal, ondersteund door en met gebaren, picto's en lichaamstaal. De leerling is vaak niet in staat zijn eigen behoeften doelmatig en doelgericht duidelijk te maken. De ontvanger heeft specifieke (voor)kennis of vaardigheden nodig om adequaat met de leerling te kunnen communiceren.

Fysieke en medische ondersteuning

Ziekte, fysieke en/of zintuiglijke beperkingen leiden tot problemen in het dagelijks functioneren. De leerling is voor verzorging, veiligheid en welbevinden voortdurend dan wel regelmatig aangewezen op fysieke, dan wel medische, ondersteuning en individuele begeleiding.

- **Toelaatbaarheidsverklaring categorie hoog**

Leren en ontwikkelen

Een zeer kleine groepsgrootte (6 tot 8 leerlingen) is in de meeste gevallen noodzakelijk. Om tot effectief leren te komen heeft de leerling (zeer) intensieve één-op-één begeleiding nodig, zonder deze begeleiding komt de leerling onvoldoende of niet tot ontwikkeling. Ook bij ADL-

activiteiten is de leerling grotendeels of geheel afhankelijk van anderen. Het grootste deel van de lestijd is er sprake van een individueel, functioneel programma binnen de groep, gericht op communicatie en zelfredzaamheid. De leerling ontwikkelt zich door veel herhaling in (zeer) kleine stappen. Informatieverwerking verloopt sterk vertraagd en vindt in de meeste gevallen vooral plaats via zintuiglijke waarnemingen.

Sociaal- emotionele ontwikkeling

De leerling heeft behoefte aan een zeer veilige, voorspelbare omgeving en (zeer) intensieve begeleiding. Continu toezicht en nabijheid is noodzakelijk. Het contact met de leerling vraagt om zeer veel geduld, rust en begrenzing. In de meeste gevallen heeft de leerling moeite met het uitstellen van behoeften en toont vanuit zijn egocentriciteit geen of in beperkte mate belangstelling voor anderen. De begeleiding moet de leerling kunnen 'lezen' en op basis van signalen inschatten welke behoeften een leerling heeft.

Communicatie

De leerling laat zeer beperkte communicatie zien. De uitingsvormen zijn zeer basaal (lichaamstaal/ mimiek). Gesproken taal bestaat ten hoogste uit klanken, enkele woorden of korte zinnen gekoppeld aan het hier en nu. Ondersteunende middelen (gebaren, spraakcomputer, picto's, verwijzers) zijn in de meeste gevallen noodzakelijk. Om te bepalen of een leerling begrip heeft van een situatie, om hem te begrijpen en om te kunnen communiceren met de leerling, is specifieke kennis van de leerling nodig.

Fysieke en medische ondersteuning

De leerling is, vanwege ziekte, fysieke en/of zintuiglijke beperkingen, voor verzorging, veiligheid en welbevinden volledig afhankelijk van (zeer) intensieve fysieke ondersteuning en individuele begeleiding. Hoog frequent, dan wel continu toezicht is noodzakelijk.

1.3.2 Inzet van (ondersteunend) onderwijsmateriaal

Het curriculum van Onderwijscentrum Leijpark omvat de leerlijnen die wij nodig hebben om onze leerlingen te brengen naar de beoogde uitstroombestemming. De wetgever heeft voor het (voortgezet) speciaal onderwijs drie uitstroomprofielen vastgesteld: Dagbesteding, Arbeidsmarktgericht en Vervolgonderwijs. Het curriculum van Onderwijscentrum Leijpark is hierop inhoudelijk afgestemd en gekoppeld aan deze drie uitstroomprofielen. Hoofdstuk 1.2 beschrijft hoe Onderwijscentrum Leijpark dit in de verschillende onderwijsafdelingen georganiseerd heeft.

Voor iedere onderwijsafdeling is een katern geschreven waarmee we inzicht geven in de wijze waarop wij binnen de afdelingen vorm en inhoud geven aan het onderwijsaanbod binnen leerroutes. Naast de benadering, de leerstof en de daarbij behorende materialen en methodieken beschrijven we er ook de wijze waarop we de voortgang in de ontwikkeling volgen.

Schematisch weergegeven ziet dat er als volgt uit:

	Benadering	Volginstrument
Leerroute 1 en 2-	Ervaringsgericht	Handelingsgerichte observaties
Leerroute 2 en 3	Hoofdlijn: Ervarings- en ontwikkelingsgericht Onderdelen: programmagericht	Handelingsgerichte observaties Daar waar mogelijk methode-gebonden toetsen en extern genormeerde toetsen VSO: Cito Dagbesteding
Leerroute 4	ontwikkelings- en programmagericht	Handelingsgerichte observaties Daar waar mogelijk methode-gebonden toetsen en extern genormeerde toetsen: SO: Cito ZML-toetsen VSO: Cito Arbeid en Praktijkonderwijs
Leerroute 5	Programmagericht	Handelingsgericht observaties methode-gebonden en extern genormeerde toetsen: SO: Cito leerlingvolgsysteem primair en speciaal onderwijs VSO: Cito Arbeid en Praktijkonderwijs
Leerroute 6 en 7	Programmagericht	Handelingsgericht observaties methode-gebonden en extern genormeerde toetsen: SO: Cito leerlingvolgsysteem primair en speciaal onderwijs VSO-vmbo: Cito leerlingvolgsysteem Voortgezet

Doordat we binnen Onderwijscentrum Leijpark alle bovenstaande leerroutes verzorgen, beschikken we over een breed scala aan onderwijsondersteunende materialen, methodieken en programma's die voor maatwerk inzetbaar zijn.

De onderstaande lijst toont in alfabetische volgorde diverse interventies die we ondersteunend aan het onderwijsprogramma in kunnen zetten bij leerlingen die hierbij gebaat zijn. Deze kunnen gericht zijn op:

- dyslexie ondersteuning;
- emotionele ontwikkeling (bijvoorbeeld faalangst, handicapverwerking);
- examentraining;
- gedrags(problemen);
- huiswerkbegeleiding;
- leren-leren;
- motorische/fysieke ontwikkeling;
- rekentraining;
- remedial teaching en/of bijles (op vakinhoud);
- rouwverwerking;
- sociale vaardigheden, waaronder weerbaarheid;
- sociale veiligheid;
- studievaardigheden;
- typevaardigheid.

De begeleiding op de genoemde onderdelen maakt deel uit van het pedagogisch en didactisch klimaat binnen de klas en/of afdeling (leerroute) waarin een leerling geplaatst is. Hierbij werken we nauw samen met de revalidatieteams van revalidatiecentrum Leijpark indien dit relevant is. Als voorbeelden noemen we hier de programma's 'Zelfregie' en 'Vriendschap, Vrijen en Verkering (VVV)'.

Rouwverwerking is een aandachtsveld waar onze aandacht op is gericht indien dit van invloed is op de prestaties van leerlingen. De school biedt zelf echter geen specifieke individuele therapie of psychologische behandeling.

Binnen Onderwijscentrum Leijpark zijn bovendien op allerlei terreinen (aangepaste) ondersteunende onderwijsmaterialen beschikbaar onder meer gericht op:

- **Sociaal emotionele ontwikkeling:**
  - materialen voor begrenzing van het gedrag;
  - materialen uitdagend tot alertheid en activiteit;
  - materialen voor het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen;
- **Zelfredzaamheid en verzorging:**
  - aangepaste (leerlinggebonden) computers, toetsenborden en muis, touchscreens;
  - communicatieknoppen, verwijzers in de vorm van foto's en/of picto-plaatjes;
  - aangepaste materialen gericht op kind specifieke fysieke belemmeringen passend bij de ontwikkelingsleeftijd en handicaps;
  - rustmaterialen (bed / zitzak), verpleegmaterialen, tilliften vast en verrijdbaar;
  - aangepast speelmateriaal, schommels, concrete materialen en themakisten, statafels t.b.v. stimulering alertheid,
  - aangepast meubilair (buikuitsparing, opstaande rand, abductieklos, stoel zonder rugleuning, zitkussens, individueel aangepaste stoel);
- **Leren-leren:**
  - Tovertafel, schakelspeelgoed en Cosmoids;
  - Pictosystemen;
  - voorleessoftware en digitale (werk)boeken en toetsen;
- **Taal- en leesontwikkeling:**
  - visualiseringssystemen, Claroread boeklezer, Dedicon bestanden;
- **Auditieve informatieverwerking waaronder ringleiding;**
- **Visuele informatieverwerking:**
  - leesloep (digitaal), contrastrijke leermaterialen, vergrotingsboeken, extra werkbladverlichting, visus-tafels;
- **Sensomotorische informatieverwerking:**
  - snoezelmaterialen;
  - prikkelende materialen (auditief, visueel, (senso)motorisch);
- **Toeleiding Arbeid en Dagbesteding:**
  - arbeidstrainingsmateriaal;
  - aangepaste gereedschappen.

1.3.3 De ruimtelijke omgeving

Onderwijscentrum Leijpark staat in directe verbinding met Revalidatiecentrum Leijpark en het ETZ-Elisabeth Ziekenhuis en is volledig aangepast en ingericht voor de doelgroep leerlingen.

Voorbeelden van deze aanpassingen zijn:

- aangepaste speelzaal;
- afgeschermd speelhoeken;
- alle ruimtes rolstoeltoegankelijk;
- aula met ringleiding;
- automatisch opengaande en sluitende deuren;
- duidelijke en veilige looproutes;

- gymzaal met aanpassingen in kleur;
- opslagruimtes voor rollend materieel;
- overzichtelijke en opgeruimde gangen;
- prikkelarme of stilteruimte;
- ruimte voor een (preventieve) time-out;
- ruimte voor individuele werkplekken;
- rustruimten in alle afdelingen;
- snoezelruimte;
- speciaal ingerichte werkhoecken;
- technische dienst;
- vaklokalen voor arbeidstraining en praktijkvakken (kooklokaal, tuin/kas, woontrainingslokaal, keuken en winkeltje);
- veiligheidsknoppen op de deuren i.v.m. weglloopgevaar;
- verzorgingsunits (toegankelijk voor bed en grote rolstoelen);
- visuele herkenbaarheid (kleuren gangen, prikbordjes, etc.);
- zwembad met verstelbare bodem.

1.3.4 Onderwijsondersteunende expertise (verweven in het onderwijs)

Onze medewerkers binnen de school

Bij expertise staan de competenties op het gebied van 'special educational needs' centraal. We maken onderscheid tussen teamexpertise en specialistische expertise.

1. **Teamexpertise** is de kennis en vaardigheden geïntegreerd in de teamaanpak en geïnternaliseerd in het handelen van alle medewerkers.
2. Onder **specialistische expertise** verstaan we de deskundigheid van één of meer collega's voor specifieke belemmeringen of stoornissen. Deze specialistische expertise kan soms, kortdurend, nodig zijn en is beschikbaar binnen de school en de externe dienst of vanuit het netwerk.

Teamexpertise

De teamexpertise is herkenbaar in:

- de kennis over opvattingen en aanpakken in de onderwijszorg (handelingsgericht werken, directe instructiemodel, werken met leerlijnen en gericht op onderwijsbehoeften van leerlingen);
- kennis van de verschillende ziektebeelden, aandoeningen en (leer)stoornissen van onze leerlingen. Op basis van deze kennis differentiëren leraren en assistenten door doelstellingen, onderwijsleerstof, opstellingen, materialen en werkvormen aan te passen aan de specifieke leerling of groep leerlingen;
- de kennis over onderwijszorgvoorzieningen rond de school en in de regio;
- een teamaanpak op gedrag (afspraken op papier en werkend in de praktijk);
- de competenties om ouders als partner te betrekken in het onderwijs en de zorg voor hun kind.

De kennis zoals hierboven beschreven is breed aanwezig binnen de organisatie. Tegelijkertijd realiseert de school zich dat men nooit uitgeleerd is. De medewerkers binnen onderwijs, zorg, behandeling en begeleiding dragen mede zorg voor een gekwalificeerd aanbod van ondersteuning.

De kwaliteit wordt gegarandeerd door:

- een voortdurende deskundigheidsbevordering van alle medewerkers;
- het samen ontwikkelen van interdisciplinaire protocollen;
- het toetsen van de diverse onderwijs-, zorg-, behandel- en begeleidingstrajecten aan onze eigen kwaliteitsnormen en de richtlijnen van onderwijswetgeving.

De kennis en vaardigheid in het omgaan met leerlingen en hun problematieken is op school beschikbaar:

- (vak)leraren zijn in het bezit van een Pabo-diploma aangevuld met een Master EN-opleiding of hebben een vergelijkbaar opleidingsniveau en/of een tweedegraads bevoegdheid;
- assistenten die ondersteunen in de klas zijn bevoegd onderwijsassistent of hebben een vergelijkbaar opleidingsniveau en beschikken over actuele kennis gericht op verzorging;
- zorgassistenten met actuele kennis van lichamelijke verzorging en praktisch begeleiden van leerlingen door interne scholing in zorgrichtlijnen en hygiëne- en veiligheidsvoorschriften;
- er is sprake van uitwisseling van expertise met collega's van Revalidatiecentrum Leijpark, Siza en Amarant¹, het landelijk werkverband Onderwijs & Epilepsie en Visio²;

Onder de regie van de (vak)leraar verzorgen bovendien diverse deskundigen uit ons schoolteam specifieke ondersteuning. De onderstaande lijst toont in alfabetische volgorde de deskundigheden van Onderwijscentrum Leijpark die in en om de klas aan het werk (kunnen) zijn.

● Anti-pestcoördinator	● Maatschappelijk werkende
● Arbeidstoeleider	● NT2 specialist
● Dyslexiespecialist	● RT specialist
● Dyscalculiespecialist	● Orthopedagoog
● Ergotherapeut	● Psycholoog
● Intern begeleider	● Rekenspecialist
● Onderwijs (of zorg) assistent	● Schoolverpleegkundige
● Laagbegaafden specialist	● Taalspecialist
● Logopedist	● Video-interactie-begeleider
● Rots en Watertrainer	● Vertrouwenspersoon

Specialistische expertise

Onderwijscentrum Leijpark beschikt over specialistische expertise op het gebied van:

- chronische ziektes o.a. epilepsie, diabetes;
- motorische ondersteuning;
- ergotherapie gericht op zelfredzaamheid in het algemeen dagelijks leven (ADL), schrijf oefeningen, kleutervaardigheden, sensorische integratie, typevaardigheden, werkhouding en rugscholing;
- ergotherapeutische ondersteuning bij digitaal werken, specifiek gericht op behoefte van de leerling i.v.m. ziektebeeld en taakaanpak;
- ergotherapeutisch functie-onderzoek gericht op mogelijkheden en aanpassingen in relatie tot uitstroom;
- fysiotherapie o.a. advisering hulpmiddelen en aanpassingen;
- sensorische integratie problematiek;

---

¹ Amarant is een zorgverlener voor mensen met een verstandelijke beperking, autisme of hersenletsel in Noord-Brabant. De dienstverlening van Amarant loopt uiteen van ondersteuning en zorg thuis en op school tot behandeling, wonen, vrije tijd en begeleiding naar werk en dagbesteding.

² Koninklijke Visio is een Nederlands expertisecentrum voor onderwijs, zorg en dienstverlening voor mensen met een visuele beperking.

- logopedie waaronder eet- en drinkproblematiek, pre- en vroeg-linguïstische communicatieve functies, ondersteunende communicatiemiddelen, Pictolezen, Denkstimulerende gespreksmethodiek, spraakmoeilijkheden en taalstoornissen (o.a. auditieve beperkingen, kennis van communicatieve ondersteuning);
- visuele ondersteuning;
- begeleiden leerlingen met complexe medische zorg o.a. toedienen voedsel middels sonde, toedienen insuline met insulinepomp, ontlichten maag via Mickey, katheteriseren, bloedsuikerwaarde bepalen met vingerprik;
- medische noodprotocollen bij levensbedreigende ziekten;
- til- en hanteringsondersteuning;
- psychiatrische problematieken (o.a. Autisme Spectrum Stoornissen (ASS), Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD), Attention Deficit Disorder (ADD), Angst- en hechtingsstoornissen),
- psychologie en orthopedagogiek o.a. handelingsgerichte diagnostiek, consultatie en advies ouders en professionals school, opstellen perspectieven, het vaststellen van een integratief beeld;
- belastbaarheid, inspannen en ontspannen (rusten);
- oplossingsgericht begeleiden en coachen (kennis van gedragsproblematiek en stoornissen);
- leerproblemen (o.a. dyslexie en dyscalculie);
- de ontwikkeling van EMB-leerlingen, al dan niet met autisme
- ICT, met name computer- en communicatieondersteuning specifiek voor MG- en EMB-leerlingen, het ontwikkelen van specifieke software;
- multidisciplinair samenwerken;
- vijfwijzer (Eowyn);
- Picture Exchange Communication System (PECS) als hulpmiddel bij de communicatie;
- omgaan met agressie bij laagfunctionerenden;
- Beleven in Muziek (BIM);
- herkennen van signalen van epilepsie;
- Sherborne;
- omgaan met een slechte visus;
- ondersteunende Gebaren;
- methodische werkwijze voor het stimuleren van de motoriek, de zintuigen en de communicatie van MG- en EMB-leerlingen (Ervaar het maar);
- basale stimulatie gericht op versterken van het lichaamsbesef;
- snoezelen (zintuigactivering/ sensomotorische stimulatie);
- slikken en verstikken;
- zorgondersteuning;

Onze medewerkers binnen de externe dienst

We werken samen met verschillende samenwerkingsverbanden voor Passend Onderwijs. De ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden zijn de basis voor de inzet van de externe dienstverlening. Zo helpen we de doelen van de samenwerkingsverbanden voor leerlingen met (zware) ondersteuningsvragen te realiseren. Daarnaast verlenen wij onze diensten in het MBO.

Onderwijscentrum Leijpark ondersteunt en adviseert ook leerlingen en (vak)leraren in alle vormen van basis-, voortgezet-, speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en leerlingen die langdurig in het ziekenhuis of (deels) thuis moeten blijven. Onze dienstverlening richt zich op leerlingen die ten gevolge van een lichamelijke en/of functionele beperking extra ondersteuning nodig hebben in de onderwijsleersituatie, door middel van directe leerlingbegeleiding en de begeleiding, training en scholing van (vak)leraren. Deze externe ondersteuning wordt verzorgd door gespecialiseerde leraren en therapeuten met specifieke kennis over:

- motoriek;
- ziektebeelden;
- niet-aangeboren hersenletsel (NAH);
- Somatisch Onvoldoende verklaarde Lichamelijke Klachten (SOLK);
- executieve functies;
- oplossingsgericht werken en begeleiden;
- op de beperking specifiek aangepaste methodieken.

Ons team van gespecialiseerde leraren en therapeuten werkt nauw samen met psychologen, therapeuten en artsen van Libra Revalidatie & Audiologie. De begeleiding is maatwerk en komt in samenspraak met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs tot stand. Onze extern begeleiders werken vraaggestuurd en oplossingsgericht. In overleg met school, leerling en ouders zoeken zij oplossingen voor belemmeringen in de onderwijsleersituatie. Zij zijn vanzelfsprekend op de hoogte van de laatste (ortho-) pedagogische en (ortho-) didactische inzichten en werkwijzen. Indien nodig bieden deze collega's hulp bij het aanvragen van een Toelaatbaarheidsverklaring, waardoor een (tijdelijke) plaatsing in het (voortgezet) speciaal onderwijs (zoals Onderwijscentrum Leijpark) mogelijk wordt.

De externe en ambulante dienst van Onderwijscentrum Leijpark biedt reguliere scholen en (wijk)teams ondersteuning bij een breed scala van onderwerpen. We noemen er hier een aantal.

- collegiale consultatie;
- oplossingsgerichte coaching voor leerkrachten en leerlingen;
- schoolvideo-interactiebegeleiding (SVIB);
- intervisie;
- crisis interventie;
- analyseren van observatiegegevens op het gebied van motoriek;
- beleidsontwikkeling op het gebied van schrijven, bewegingsonderwijs, leerlingvolgsystemen;
- thema avonden voor ouders en begeleiders, o.a. DCD, motoriek, executieve functies;
- voorlichting m.b.t. handicap, ziektebeeld, handicapbeleving, specifieke vaardigheden zoals schrijven;
- teamtraining op het gebied van motoriek;
- voorlichting aan ouders;
- executieve functies: observatie, vragenlijsten interpreteren;
- foto-interview: Samen met leerling onderzoeken wat de hulpvraag van de leerling is en de ondersteuningsbehoeften;
- IKziewij: foto interview sociale vaardigheden.

Onderzoeken

- onderzoek motorische vaardigheden: Movement ABC-2;
- onderzoek naar schrijfvaardigheid en motorische schrijfvoorwaarden;
- signalering: kleuter screening op gebied van motoriek of schrijven (groepsniveau);
- school AMPS: gevalideerd onderzoek in de klas naar motorische - en procesvaardigheden;
- lateralisatie onderzoek;
- sensorische informatie verwerking (Sensory Profile, gevalideerde vragenlijst);
- ruimtelijke visuele waarneming (TVPS-VMI).

Praktische adviezen m.b.t.

- de aanschaf van meubilair (leenmeubilair beschikbaar uit depot);
- zithouding;
- sport;

- schrijven;
- aanvraag hulpmiddelen, aanpassen materialen;
- aanschaf methode, literatuur;
- ICT aanpassingen.

Workshops

Op aanvraag kunnen diverse workshops of scholingen gegeven worden, zoals:

- schrijfonderwijs, met inzet van de Schrijfklok;
- de Kleurles, voorbereidende schrijfmotoriek;
- foto-interview;
- DCD voor leerkrachten;
- executieve functies;
- sensorische integratie;
- leren kijken naar Motoriek;
- zintuiglijke informatie verwerking;
- oplossingsgericht begeleiden van kinderen en jongeren.

1.3.5 Zorg en ondersteuning in samenwerking met externe instanties en samenwerkingspartners

Voor veel leerlingen is het van doorslaggevend belang dat Onderwijscentrum Leijpark intensief samenwerkt met externe instanties, zoals jeugdzorg, revalidatie of geestelijke gezondheidszorg. Bij specifieke ondersteuningsbehoefte(n) is er daarom een intensieve samenwerking met specialistische collega's, organisaties en/of expertisecentra, waaronder:

● Centrum Jeugd en gezin (CJG)	● Instituut voor maatschappelijk werk
● Club en buurthuis	● Jeugdhulpverlening
● Ergotherapeuten (Libra)	● Jongerenwerk
● Externe Dienstverlening OCL	● Logopedisten (Libra)
● Externe Dienstverlening Epilepsie	● Leerplichtambtenaar
● Externe Dienstverlener Visio	● MEE
● Fysiotherapeuten (Libra)	● (medische) kinderdagverblijven
● GGD-arts	● Kobalt (Amarant)
● Gehandicaptenzorg (GHZ)	● Revalidatieartsen/ Physician Assistants
● GGZ / jeugd-GGZ	● Siza en Amarant
● Hydrotherapeut (Libra)	● Visio

1.3.6. Zorg in Onderwijs (ZIO)

Een aanzienlijk deel van onze leerlingen heeft naast de gebruikelijke zorg die medewerkers van Onderwijscentrum Leijpark realiseren, bijkomende zorg of begeleiding nodig. De Jeugdwet (door de gemeente), Wet langdurige zorg (Wlz, door CZ zorgkantoor) of zorgverzekeringswet (door de zorgverzekeraar) vergoeden deze ondersteuning, kortweg ZIO genoemd. Normaal gesproken gebeurt dit op basis van een individuele indicatie; voor een individuele leerling wordt een aantal uur ondersteuning vastgesteld, toegekend en uitgevoerd. Onderwijscentrum Leijpark heeft voor de inzet van deze middelen een samenwerkingsovereenkomst met Amarant en Siza afgesloten. Ouders hebben hiermee een keuze uit twee zorginstellingen.

Echter binnen Onderwijscentrum Leijpark wordt in samenwerking met de gemeenten van Hart van Brabant sinds enkele jaren de ZIO voor de jeugdwet beschikingsvrij ingevuld. Dit wil zeggen dat er

geen individuele beschikkingen afgegeven worden, maar dat de school een vastgesteld aantal uren toegewezen krijgt om de zorg voor alle leerlingen te organiseren.

2. De begeleidings- en zorgstructuur

Binnen de begeleidings- en zorgstructuur van Onderwijscentrum Leijpark staat preventief en proactief handelen centraal. Onze leerlingen zijn in beginsel zorgleerlingen waarbij er vertrouwen is dat door de specifieke setting waarin zij zijn geplaatst, zij naar hun mogelijkheden zullen profiteren van het onderwijs dat hen wordt geboden. Uitgangspunt is dat leerlingen waarbij de ontwikkeling stagneert tijdig worden gesignaleerd, gecommuniceerd met ouders en zo snel mogelijk de nodige extra ondersteuning krijgen. Spil in de zorgstructuur zijn de leraren; zij zijn onder meer verantwoordelijk voor de registratie van ondernomen stappen en effecten in het dossier van de betrokken leerling.

Wij onderscheiden vier niveaus van leerlingenzorg. We beschrijven hier achtereenvolgens wat er op elk van deze niveaus binnen de afdelingen gebeurt. Elke afdeling functioneert voor wat betreft de zorgstructuur binnen de hier onder beschreven kaders, autonoom. Zo heeft elke afdeling een eigen Commissie voor de Begeleiding (CvB).

Bij onderstaande niveaus worden ouders altijd geïnformeerd en betrokken.

2.1. Niveau 1: Preventieve zorg op het niveau van de klas

Het zijn de leraren die als de eersten signaleren dat een leerling bij een bepaald kernvak of ontwikkelingsdomein achterblijft of juist beter presteert ten opzichte van het niveau en het tempo dat de leerroute veronderstelt. Leraren die vaststellen dat de ontwikkeling van een leerling niet verloopt conform de verwachtingen, gaan te rade bij de directe collega's. Wij kiezen er nadrukkelijk voor om in deze fase collegiale consultatie in te zetten, die zich richt op (ortho)didactische vragen als 'wat heeft deze leerling nodig om de beoogde doelen alsnog onder de knie te krijgen' en/of (ortho)pedagogische vragen als 'hoe kunnen we deze leerling die door zijn/haar gedrag de eigen ontwikkeling en/of dat van groepsgenoten (ernstig) in de weg staat, verder helpen'. De suggesties van de collega beschouwen wij als bindend in die zin dat de betrokken leraar daarmee daadwerkelijk kortdurend in de klas aan de slag gaat. Als blijkt dat de door de collega voorgestelde interventies niet tot het gewenste resultaat leiden, meldt de leraar de leerling aan voor een leerlingbespreking met de intern begeleider. Dit gebeurt ook als tijdens het gesprek met de collega blijkt dat de problematiek van de leerling veel dieper gaat en complexer is dan aanvankelijk gedacht.

2.2. Niveau 2: De leerlingbespreking met de intern begeleider

Leerlingen die zijn aangemeld voor een leerlingbespreking, zijn opgenomen in het systeem van leerlingenzorg op afdelingsniveau. De interne begeleider van de afdeling monitort vanaf dat moment het vervolgtraject; de leraar is zoveel mogelijk bij alle vervolgstappen betrokken. Leraren die ondersteuning nodig hebben, formuleren hun hulpvraag in ParnasSys. Vervolgens maken zij een afspraak met de intern begeleider.

Tijdens de leerlingbespreking schatten de intern begeleiders in of zij de leraar goed op weg kunnen helpen. In dat geval leidt de bespreking tot afspraken over interventies en gaan leraren met de verkregen suggesties aan het werk. Zij houden in de klassenadministratie bij hoe zij met de leerling werken, zodat bij de evaluatie zicht is op de effectiviteit van de interventie. Als de interventie niet tot het gewenste resultaat leidt, meldt de leraar in samenspraak met de interne begeleider de leerling

aan voor een leerlingbespreking in de CvB-onderwijs of de CvB-breed. Dit gebeurt ook als leraar en intern begeleider inschatten dat de hulpvraag van de leerling vanuit een bredere invalshoek moet worden bekeken.

2.3. Niveau 3: De leerlingbespreking in de CvB

Onderwijscentrum Leijpark hanteert een CvB-Onderwijs en CvB-Breed.

- De leerlingbespreking in de setting van de **CvB-Onderwijs**
De CvB-Onderwijs bestaat uit de schoolleider, de orthopedagoog, de intern begeleider en de betrokken leraar. De diagnostiek in de CvB-Onderwijs is gericht op het gebied van onderwijs en leren.
- De leerlingbespreking in de setting van de **CvB-Breed**
CvB-Breed bestaat uit de intern begeleider, de orthopedagoog, de revalidatiearts/physician assistant, de psycholoog vanuit Revalidatiecentrum Leijpark, de schoolleider, zo mogelijk de betrokken leraar en andere van de casus afhankelijke relevante deskundigen zoals de logopedist en de schoolmaatschappelijk werker. In de CvB-Breed gaat het om multidisciplinaire diagnostiek.

De besprekingen in beide CvB's leiden altijd tot een advies/besluit en voor wat betreft de uitvoering daarvan, een casemanager. Meestal zijn het de leraar of intern begeleider die na de bespreking in één van deze CvB's het advies/besluit voor een akkoord voorleggen aan de ouders. Vervolgens leggen zij het besluit/advies - voorzien van de notitie *CvB-onderwijs* of *CvB-Breed* - vast in het leerlingdossier van ParnasSys. Zij vermelden het besluit/advies in de notulen zodat gewaarborgd is dat via de daaropvolgende bespreking(en) het effect van het advies/besluit op afdelingsniveau in beeld blijft.

2.4. Niveau 4: OPP aanpassen of doorverwijzen

Nadat alle zorgniveaus zijn doorlopen en geen voortgang is geboekt kan de CvB-Onderwijs besluiten het ontwikkelingsperspectief van de leerling naar beneden bij te stellen of de leerling door te verwijzen naar een andere school of een onderwijsverstijgende voorziening.

Besluitvorming gericht op extra ondersteuning vindt altijd binnen de CvB plaats in samenspraak met de betreffende leraar. Voor eenduidige besluitvorming en procesbegeleiding hanteren we binnen Onderwijscentrum Leijpark twee vastgestelde beleidsplannen met daaraan gekoppeld protocollen en richtlijnen. Het betreft protocollen en beleidsafspraken die we cyclisch monitoren, evalueren, aanvullen en bijstellen vanuit de kwaliteitszorg. Op het moment van vaststellen van dit schoolondersteuningsprofiel beschikken we over onderstaande protocollen.

Een uitgebreidere omschrijving is terug te vinden in de katern begeleidings- en zorgplan.

2.4.1. Veiligheid als basis voor leren en ontwikkelen (sociaal veiligheidsplan)

- Amber- en crisis alert
- Convenant Veilige School
- Epilepsieprotocol
- Vrijheidsbeperkend handelen
- Schoolregels
- Hygiëneprotocol
- Klachtenregeling – en registratie
- Protocol langdurig verzuim

- Procedure afwijking onderwijstijd
- Medisch protocol
- Meldcode huislijk geweld en kindermishandeling
- Ontruimingsplan
- Anti-pestprotocol
- Privacyreglement
- Richtlijnen bij overlijden (oud) personeelsleden, (oud) leerlingen en naaste familieleden
- Visie seksualiteit, waaronder een GSA manifest
- Protocol informatieverstrekking gescheiden ouders

2.4.2. Begeleidings- en zorgplan

- Aanmeldingsprocedure, waaronder toestemmingsverklaringen (AVG)
- Plaatsingsprocedure
- Formats en leidraden bij Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)
- Leerstandaarden Onderwijscentrum Leijpark
- Toetskalender Onderwijscentrum Leijpark
- Formats, leidraden en Excelsheets tussentijdse resultaten (groepsbesprekingen)
- Directe instructie als lesmodel voor Onderwijscentrum Leijpark
- Klassenmanagement onderdeel effectieve leertijd
- Handelingsgericht observeren
- Formatieve en summatieve evaluatie
- Zelfreflectie onderwijskwaliteit
- Lesobservatie Intern begeleider
- Lesobservatie schoolleider
- Formats leerlingbespreking CvB (leerproblemen-gedrag)
- Format en leidraad overgangsdokument
- Protocol dyscalculie
- Protocol dyslexie
- Protocol onderwijs op afstand